

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om forbedring af fiskerierhvervets økonomiske situation«

KOM(2006) 103 endelig

(2006/C 318/21)

Kommissionen besluttede den 9. marts 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, der udpegede Gabriel Sarró Iparraguirre til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 11. juli 2006.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 429. plenarforsamling den 13.-14. september 2006 (mødet den 14. september) følgende udtalelse med 120 stemmer for, 16 imod og 9 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU kan, under hensyntagen til fiskerierhvervets økonomiske og sociale betydning i EU, som langt overstiger dets direkte bidrag til BNP ⁽¹⁾, erklære sig enig i den diagnose over fiskeriets kritiske økonomiske situation, som Kommissionen redegør for i sin meddelelse ⁽²⁾, og finder det nødvendigt at gøre en indsats for at forbedre den, men vurderer, at de foreslåede tiltag, som skal redde sektoren ud af krisen, hverken er realistiske eller tilstrækkelige. EØSU anser ikke tiltagene for realistiske, fordi hovedparten af virksomhederne er SMV'er eller familieføretager, som kun ejer ét enkelt fartøj, er aktive på fiskebanker med begrænsede ressourcer, har meget små besætninger, er underkastet stringente fiskeforvaltningsbestemmelser og har et meget lille råderum til at tage skridt til at omstrukturere og sikre deres rentabilitet på kort sigt.

1.2 Da der imidlertid ikke findes EU-midler, udover FIUF/EFF ⁽³⁾, er mulighederne for at gennemføre disse nye tiltag overmåde begrænsede. Derfor mener EØSU, at meddelelsen kun vil medføre få praktiske virkninger for hovedparten af virksomhederne.

1.3 For de virksomheder, der i kraft af deres størrelse vil søge at få adgang til rednings- og omstrukturingsstøtten, mener EØSU imidlertid, at meddelelsen bør indeholde følgende:

— Et EU-budget udover FIUF/EFF.

— At redningsstøtten ikke skal være tilbagebetalingspligtig og at den skal kunne ydes i mere end 6 måneder.

— At de nationale ordninger, som medlemsstaterne skal forelægge, er fleksible og kan tilpasses, så virksomheder, der ansøger, hurtigt kan få adgang til den berammede støtte.

⁽¹⁾ Bruttonationalprodukt.

⁽²⁾ KOM(2006) 103 endelig af 9. marts 2006.

⁽³⁾ Det Finansielle Instrument til Udvikling af Fiskeriet/Den Europæiske Fiskerifond.

1.4 Udover rednings- og omstrukturingsstøtten til kriseramte virksomheder mener udvalget, at man for at afbøde de alvorlige følger, som den høje brændstofpris medfører for fiskerivirksomheder og deres besætninger, bør indføre en række foranstaltninger. I særdeleshed foreslår EØSU, at Kommissionen og Rådet accepterer følgende:

a) At loftet for de minimis-støtte hæves til 100 000 euro pr. virksomhed.

b) Midlertidig oplægning af flåden i tilfælde af en »uforudsigelig begivenhed« svarende til den krise, som den høje brændstofpris medfører.

c) Tilladelse til støtte til finansiering af præmier til dækningskontrakter således som tilfældet er for landbrugsforsikringer.

d) Oprettelse af en særlig EU-ophugningsfond med et særligt budget, som fortrinsvis skal gå til flådesegmenter med de fleste problemer, og som skal gøre det muligt for redere, der frivilligt ønsker at ophøre med deres virksomhed, at gøre det på værdig vis.

e) Maksimal støtte fra offentlige forvaltninger, både nationale og i EU, via FT&U+I ⁽⁴⁾-støtte til projekter forelagt af fiskerierhvervet med henblik på at forbedre fiskeriets energieffektivitet, at søge at finde frem til energikilder, som udgør et alternativ til eller som supplerer dieselolie, og at udvikle teknologiplatforme for fiskerierhvervet.

f) Der bør sættes ind på at ændre fiskernes mentalitet, så de inddrages i markedsføringen af fiskevarer i et forsøg på at øge fiskevarers merværdi.

⁽⁴⁾ Forskning, teknologi, udvikling og innovation.

- g) Revision af bestemmelserne om beskatning af kystfiskeflåden, især ved at indføre fritagelse for selskabsskat af afkastet af fiskeauktionshalsoperatørers første salg af fiskerivarer og en nedsættelse af momsen på disse operatørers virksomhed som formidlere.
- h) Medtagelse af den del af højsøflåden, der fisker uden for EU-farvande, i de registre, der allerede findes for handelsflåden i forskellige EU-medlemsstater gennem en ændring af EU-direktiverne om statsstøtte til fiskerierhvervet.

2. Begrundelse

2.1 Ikke blot leverer fiskerisektoren en stor del af den protein, som er nødvendigt for menneskeligt forbrug, den bidrager også i høj grad til det økonomiske og sociale grundlag i mange kystsamfund i EU. Ifølge oplysninger fra Kommissionen⁽⁵⁾ tegner det udvidede EU (EU-25) sig med 7 293 101 tons fisk (fangster og akvakultur) sig for 5 % af verdensproduktionen af fiskeriprodukter; EU er den næststørste producent i verden efter Kina. EU's fiskerflåde er på knap 90 000 fartøjer, med 229.702 arbejdspladser.

2.2 Sektoren står over for vanskelige tilpasninger, som skyldes faldet i fiskebestandene i de fleste fiskeriområder, eller sågar bestandenes udtømmning, og de ugunstige markedsforhold. Det fremgår af meddelelsen, at kvoterne til fartøjer, der fisker i det vestlige Europa efter de vigtigste demersale arter (torsk, kuller, hvilling, sej og kulmule) og bentiske arter (rødspætte, tunge, havtaske og jomfruhummer), er blevet reduceret fra midten af 1990'erne.

2.3 Reformen af den fælles fiskeripolitik i 2002 førte nok til en begyndende modernisering af fiskeriforvaltningen i EU i et forsøg på at opnå bæredygtighed, men indebar også tiltag, såsom genopretningsplaner, som begrænser fiskernes fangster og dermed skærer drastisk i overskuddet, hvilket er en situation, som vil fortsætte fremover.

2.4 Denne situation, tillige med den normale, vedvarende stigning i driftsomkostningerne og den voldsomme stigning i brændstofudgifterne, har bevirket, at mange fartøjer opererer med store tab.

2.5 Kommissionens meddelelse opremser de årsager, som tilsammen har bragt en stor del af EU-flåden ud i denne økonomiske situation, og foreslår løsninger.

⁽⁵⁾ Fakta og nøgletal om den fælles fiskeripolitik — grunddata om den fælles fiskeripolitik, udgave 2006, Europa-Kommissionen.

3. Baggrund

3.1 Blandt årsagerne nævner Kommissionens meddelelse to indlysende forhold:

- Faldende indtjening.
- Stigende omkostninger.

3.1.1 Den faldende indtjening skyldes:

- Stagnerende markedspriser:
  - Den øgede import af fisk.
  - Akvakulturens udvikling.
  - Koncentration af afsætningen i store distributionskæder.
- Lavere fiskeriudbytte:
  - Kraftig befiskning af visse fiskebestande
  - Utilstrækkelig nedskæring af flådekapaciteten.

3.1.2 Fartøjernes driftsomkostninger, der normalt stiger fra år til år, er steget voldsomt siden 2003 på grund af stigende brændstofomkostninger. Dette påvirker alle fiskerflåder, men især bundtrawlere, som er langt den største fartøjskategori i EU's fiskerflåde og som har et negativt nettodriftsresultat.

4. Generelle bemærkninger

4.1 Blandt løsningerne til overvindelse af fiskerierhvervets nuværende økonomiske vanskeligheder foreslår Kommissionen, at der vedtages foranstaltninger:

- På kort sigt, for at redde og omstrukturere de fiskerivirksomheder, der kan gøres rentable gennem strukturændringer.
- På lang sigt, så fiskerierhvervet kan tilpasse sig til den nye situation med høje brændstofpriser.

4.1.1 *Redning og omstrukturering på kort sigt*

4.1.1.1 Der lægges i meddelelsen op til, at de eksisterende instrumenter og de nuværende rammebestemmelser for statsstøtte, der er baseret på Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder⁽⁶⁾ og retningslinjerne for behandling af statsstøtte til fiskeri og akvakultur⁽⁷⁾, kan anvendes til at redde og omstrukturere konkurstruede og kriseramte fiskerivirksomheder. Der nævnes også nogle undtagelser, som går langt ud over disse bestemmelser og retningslinjer (se pkt. 4.1.1.5 og 4.1.1.6).

⁽⁶⁾ EUT C 244 af 1.10.2004.

⁽⁷⁾ EUT C 229 af 14.9.2004.

4.1.1.2 Redningsstøtten, der højst må strække sig over seks måneder, kan ydes i form af lån, der skal betales tilbage, eller garanti. Sigtet er, at virksomhederne skal kunne tilpasse sig til den nye situation med høje brændstofpriser og gælder især fartøjer, der anvender trukne redskaber og fisker efter demersale bestande. I de tilfælde, hvor redningsstøtten følges op af en godkendt omstrukturingsplan, kan redningsstøtten betales tilbage med den omstrukturingsstøtte, som virksomheden modtager.

4.1.1.3 EØSU mener, at hvis redningsstøtten virkelig skal være effektiv, skal den ikke være tilbagebetalingspligtig i modsætning til et lån, som skal betales tilbage, da redningsstøtten på denne måde vil få en merværdi, som kan gøre den mere attraktiv for virksomhederne. I modsat fald vil et almindeligt lån, som skal betales tilbage, kunne opnås hos et hvilket som helst finansielt institut, uden at der skal indhentes tilladelse fra Kommissionen.

4.1.1.4 Omstrukturingsstøtte til fiskerivirksomheder for igen at gøre dem rentable vil ofte indebære investeringer i tilpasningen af fiskerfartøjer. Retningslinjerne for statsstøtte til fiskeri indeholder bl.a. bestemmelser om modernisering og udrustning af fiskerfartøjer, forudsat at reglerne i forordningen om Det Finansielle Instrument til Udvikling af Fiskeriet overholdes (FIUF) ⁽⁸⁾. Betingelserne for ydelse af statsstøtte til disse formål er således de samme som for EU-støtte i henhold til FIUF-forordningen ⁽⁹⁾.

4.1.1.5 For visse former for modernisering, der ikke falder ind under FIUF-forordningen, kan statsstøtte ifølge Kommissionen dog komme på tale, hvis formålet med den er at omstrukturere fiskerivirksomheder som led i nationale rednings- og omstrukturingsordninger. Inden der gives tilladelse, vurderer Kommissionen disse nationale ordninger på grundlag af EF-retningslinjerne, forudsat at virksomhedens omstrukturering er baseret på realistiske økonomiske antagelser i den aktuelle situation, idet der også tages hensyn til målbestandenes tilstand og mulige udvikling; formålet med omstruktureringen skal være at gøre virksomheden rentabel ved at reducere driftsomkostningerne, uden at den nuværende fiskeriindsats og -kapacitet øges.

4.1.1.6 Kommissionen kan i undtagelsestilfælde tillade statsstøtte som led i nationale rednings- og omstrukturingsordninger til følgende investeringer:

a) førstegangsudskiftning af fiskeredskaber, der resulterer i mindre brændstofkrævende fangstmetoder,

b) anskaffelse af udstyr til forbedring af brændstofeffektiviteten såsom økonometre,

c) én maskinudskiftning på følgende betingelser:

1. for fartøjer med en længde overalt på under 12 m, der anvender trukne redskaber: den nye maskine har højst samme effekt som den gamle
2. for fartøjer med en længde overalt på højst 24 m: den nye maskine har mindst 20 % mindre effekt end den gamle
3. for trawlere med en længde overalt på over 24 m: den nye maskine har mindst 20 % mindre effekt end den gamle, og fartøjet går over til mindre brændstofkrævende fangstmetoder.

4.1.1.7 Kommissionen kan i nationale ordninger, som tillader en omstrukturingsplan for virksomheder, der driver fartøjer med en længde på over 12 m, acceptere, at den reduktion i motorkraft, som der refereres til i 4.1.1.6.c), anvendes »globalt« på virksomhedsplan, og at oplægning af et fartøj uden offentlig støtte også modregnes i den krævede reduktion.

4.1.1.8 Tilsvarende vil også nationale ordninger, der giver grupper af små og mellemstore virksomheder (SMV'er) mulighed for at indsende omstrukturingsplaner, eventuelt kunne godkendes. I sådanne tilfælde kunne visse gruppemedlemmers rentabilitet blive forbedret gennem andres handlinger, såsom oplægning.

4.1.1.9 I den periode med midlertidigt fiskeriophør, der er nødvendig for at gennemføre den tilladte investering, kan virksomhederne anmode om den relevante statsstøtte, forudsat dette sker som led i rednings- og omstrukturingsordninger.

4.1.1.10 Al anden offentlig støtte, herunder EU-støtte, der ydes til kriseramte virksomheder, skal tages i betragtning ved den samlede vurdering af omstrukturingsplanerne og rentabiliteten på lang sigt.

4.1.1.11 Medlemsstaterne har to år fra offentliggørelsen af meddelelsen til at anmelde nationale rednings- og omstrukturingsordninger til Kommissionen og eventuelt individuelle planer for større virksomheder. Medlemsstaterne skal senest to år efter, at Kommissionen har godkendt den anmeldte plan offentliggøre de administrative beslutninger om omstrukturingsplanerne.

4.1.1.12 Eftersom det især er fartøjer, som anvender trukne redskaber, der er ramt af de aktuelle økonomiske vanskeligheder, mener Kommissionen, at der primært bør ydes omstrukturingsstøtte til trawlere.

⁽⁸⁾ Rådets forordning (EF) nr. 1263/1999 af 12.6.1999.

⁽⁹⁾ Rådets forordning (EF) nr. 2792/1999 af 17.12.1999.

4.1.1.13 Med hensyn til direkte driftsstøtte afslår Kommissionen, i den nuværende situation med høje brændstofudgifter, enhver offentlig støtte som kompensation for stigningen i disse udgifter, da dette ville være uforeneligt med traktaten.

4.1.1.14 Alternativt kan Kommissionen evt. godtage en garantiordning, således som fiskerierhvervet har anmodet om, hvor penge, som erhvervet indbetaler i gode tider, kan betales tilbage som kompensation i tilfælde af pludselige stigninger i brændstofpriserne. Kommissionen vil kun kunne godkende en sådan ordning, hvis ordningen giver sikkerhed for, at al offentlig støtte betales tilbage på markedsvilkår.

4.1.1.15 EØSU er enig i diagnosen over EF-fiskerierhvervets kritiske økonomiske situation, som Kommissionen redegør for i sin meddelelse, men vurderer, at de foreslåede tiltag, som skal redde sektoren ud af krisen, hverken er realistiske eller tilstrækkelige. EØSU anser ikke tiltagene for realistiske, fordi hovedparten af virksomhederne er SMV'er eller familieforetagender, som kun ejer ét enkelt fartøj, der er aktive på fiskebanker med begrænsede ressourcer, har meget små besætninger, er underkastet stringente fiskeforvaltningsbestemmelser og har meget lille råderum til at tage skridt til at omstrukturere og sikre deres rentabilitet på kort sigt. Da der imidlertid ikke findes et nyt EU-budget, udover FIUF/EFF, er mulighederne for at gennemføre disse nye tiltag overmåde begrænsede. Derfor mener EØSU, at meddelelsen kun vil medføre få praktiske virkninger for hovedparten af virksomhederne.

4.1.1.16 For de virksomheder, der i kraft af deres størrelse vil søge at få adgang til rednings- og omstrukturingsstøtten, mener EØSU imidlertid, at meddelelsen bør indeholde følgende:

- Et budget udover FIUF/EFF.
- At redningsstøtten ikke skal være tilbagebetalingspligtig og at den skal kunne ydes i mere end 6 måneder.
- At de nationale ordninger, som medlemsstaterne skal forelægge, er fleksible og kan tilpasses, så virksomheder, der ansøger, hurtigt kan få adgang til den berammede støtte.

4.1.1.17 EØSU minder Kommissionen om, at anvendelse af *de minimis*-støttereglen kan være et effektivt tiltag på kort sigt. Dog mener udvalget, at loftet i henhold til den nugældende lovgivning (3 000 euro pr. virksomhed i en treårig periode) er meget lavt og ikke svarer til de herskende forhold, især når det betænkes, at de øvrige sektorer i EU, med undtagelse af landbruget, har et loft på 100 000 euro. EØSU mener derfor, at det

haster med at få revideret reglerne om *de minimis*-støtte til fiskeri og øge støtteloftet til 100 000 euro ligesom i andre sektorer. Denne bemærkning fremsatte EØSU i sin udtalelse om »Handlingsplan på statsstøtteområdet — mindre og bedre målrettet statsstøtte: en reformplan for 2005-2009«⁽¹⁰⁾.

4.1.1.18 En anden mulig foranstaltning, som kan være til stor fordel for virksomheder og besætninger, er hensyntagen til fiskerierhvervets alvorlige økonomiske situation, der kan opfattes som en »uforudsigelig begivenhed«, jf. FIUF-forordningens artikel 16, som tillader, at der ydes godtgørelse til fiskere og fartøjsejere for midlertidigt ophør med fiskeriaktiviteter.

4.1.1.19 For hurtigere at tilpasse fiskefartøjernes kapacitet til fiskebestandenes tilstand opfordrer EØSU Kommissionen til på kort sigt at oprette en EU-ophugningsfond med et særligt budget, som medlemsstaterne obligatorisk og udelukkende skal bruge til virksomheder, der anmoder om, at deres fartøjer ophugges. Fonden kunne fortrinsvis komme de flådesegmenter, der har de fleste problemer, til gavn.

4.1.1.20 EØSU mener tillige, at Kommissionen på kort sigt bør revidere retningslinjerne for statsstøtte til fiskeri, så der i medlemsstaterne kan oprettes særlige fiskerifartøjsregistre, som vil gøre det muligt at forbedre konkurrenceevnen for den højsøfiskeriflåde, der driver fiskeri uden for EU-farvande, således som tilfældet var med handelsflåden i 1990'erne.

4.1.1.21 Garantiordningen for pludselige stigninger i brændstofpriser opfatter udvalget som en anden form for støtte, som kan være med til at holde fiskerifartøjer i gang i det nuværende vanskelige klima, hvorfor det kan støtte ordningen, selv om det under de nuværende økonomiske omstændigheder anser det for lidet sandsynligt, at ordningen vil blive anvendt med de krav, som Kommissionen stiller. Derfor mener udvalget, at Kommissionen bør tillade medlemsstaterne, at de helt eller delvis dækker præmierne til de kontrakter, som branchens organisationer måtte indgå for at lægge et loft over brændstofprisen i en given periode, således som tilfældet er for landbrugsforsikringer.

4.1.1.22 Endvidere mener udvalget, at beskatningen af flåden bør tages op til revision. Rent konkret mener det, at man kunne revidere bestemmelserne om beskatning af kystfiskerflåden, især ved at indføre fritagelse for selskabsskat af afkastet af fiskeauktionshalsoperatørers første salg af fiskerivarer samt nedsætte momsen på disse operatørers virksomhed som formidlere.

⁽¹⁰⁾ EUT C 65 af 17.3.2006.

4.1.2 Mere langsigtede foranstaltninger og initiativer

4.1.2.1 For at skabe lyse udsigter for fiskerierhvervet på lang sigt er det en forudsætning, at fiskebestandene genoprettes og at der anvendes bæredygtige fangstmetoder. I den forbindelse foreslås der i meddelelsen følgende foranstaltninger:

- a) Forbedret fiskeriforvaltning
- b) Bedre overholdelse af reglerne for fiskeriforvaltning
- c) Fiskerimarkedernes organisering og funktion
- d) Fremme af forskning i brændstofeffektive og mere miljøvenlige fangstmetoder.

4.1.2.2 EØSU mener, at alle disse langsigtede foranstaltninger allerede er medtænkt i den nye fælles fiskeripolitik. Dog anmoder det Kommissionen om at notere sig, at det for at nå frem til en fiskeriforvaltningsordning, som fører til et maksimalt bæredygtigt udbytte, er nødvendigt med nye praktiske ideer, når planerne for genopretning og forvaltning af de mest truede bestande er konkretiseret.

4.1.2.3 EØSU støtter fuldt ud Kommissionens bestræbelser på at sikre, at den fælles fiskeripolitikens regler gennemføres korrekt i hele EU. Det gentager atter, at Kommissionen bør samarbejde fuldt ud med EU's fiskerikontrolagentur, således som Kommissionen lover i meddelelsen, og at den bør udstyre agenturet med tilstrækkeligt med medarbejdere og økonomiske midler til, at det kan varetage den særdeles vigtige opgave, som det har fået overdraget.

4.1.2.4 EØSU opfordrer Kommissionen til at styrke kampen mod ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri; et afgørende modtræk består i at lukke EU-markedet for sådanne fangster, idet EU er hovedmodtager af ulovlige fangster. Udvalget mener også, at et andet effektivt middel mod denne form for fiskeri består i at forbyde omlastning i høj sø.

4.1.2.5 Udvalget finder det nødvendigt at evaluere markedsordningen for fiskeri, således som Kommissionen foreslår. Sigtet bør være at forøge virksomhedernes finansielle udbytte ved at indføre nye værktøjer til forbedring af markedsføringen af fisk og fiskevarer, så producenterne kan øge værditilvæksten ved førstegangssalget af varerne og så de inddrages i markedsføringen. Her mener udvalget, at producentorganisationerne kan spille en vigtig rolle og at de derfor bør støttes. For at nå dette mål mener udvalget, at Kommissionen og medlemsstaterne bør bestræbe sig på at ændre fiskernes syn på disse spørgsmål.

4.1.2.6 EØSU støtter Kommissionens tanke om at udforme en adfærdskodeks for handel med fisk i EU og at fremme miljømærkning, når debatten om dette spørgsmål — som udvalget for nylig afgav udtalelse om — er afsluttet.

4.1.2.7 Udvalget anser den sidste langsigtede foranstaltning, som Kommissionen foreslår, nemlig fremme af forskning i brændstofeffektive og mere miljøvenlige fangstmetoder, for at have afgørende betydning, og håber derfor, at de finansieringsløfter, som Kommissionen omtaler i meddelelsen, vil blive holdt og at der vil blive ydet maksimal støtte til de projekter, som fiskerierhvervets organisationer fremlægger, og til udvikling af teknologiplatforme for fiskerierhvervet.

4.1.2.8 EØSU mener, at det i den nuværende brændstofprissituation, som må anses for uomvendelig, er overmåde vigtigt at sætte ind med forskning på alle de områder, som foreslås i meddelelsen. I særdeleshed finder udvalget det nødvendigt at forske i fremstilling af vedvarende energi, herunder især i udvikling og praktisk anvendelse af nye former for biobrændsel og forbedring af energieffektiviteten; Kommissionen og medlemsstaterne bør yde økonomisk støtte til projekter, som fremlægges af fiskerierhvervets organisationer.

Bruxelles, den 14. september 2006

Anne-Marie SIGMUND

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg